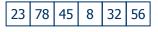

Chương VI: Sắp xếp

- Nội dung
 - 1. Bài toán sắp xếp
 - 2. Ba phương pháp sắp xếp cơ bản
 - 1. Lựa chọn, thêm dần và đổi chỗ
 - 2. Phân tích, đánh giá
 - 3. Sắp xếp kiểu hòa nhập
 - 4. Sắp xếp nhanh
 - 5. Sắp xếp kiểu vun đống
 - 6. Một số phương pháp sắp xếp đặc biệt

Bài toán Sắp xếp

 Sắp xếp lại một tập các phần tử dữ liệu theo chiều tăng dần hoặc giảm dần

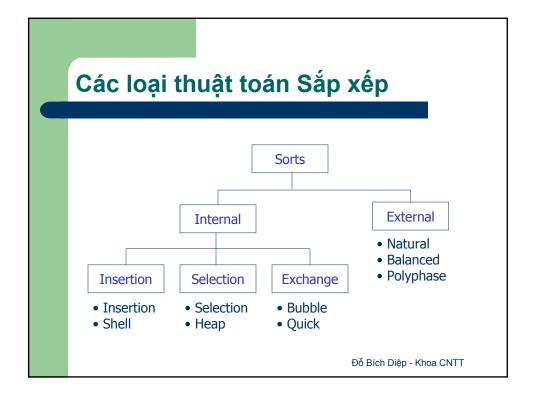

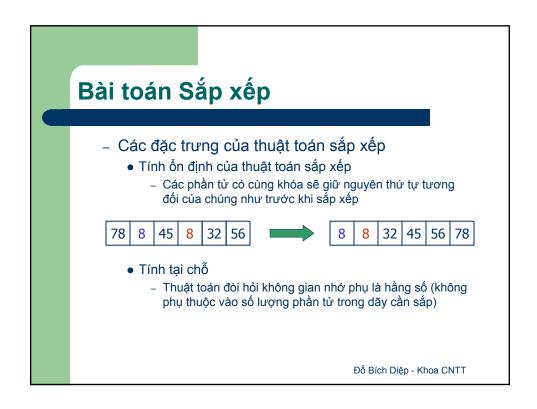
8 23 32 45 78 56

Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

Bài toán Sắp xếp

- Khóa sắp xếp
 - Một bộ phận của bản ghi biểu diễn đối tượng được sắp
 - Khóa sẽ được sử dụng để xác định thứ tự sắp xếp bản ghi trong một tập các bản ghi
- Bảng khóa:
 - Sử dụng trong sắp xếp khi muốn hạn chế việc di chuyển các bản ghi dữ liệu
 - Một tập các bản ghi chỉ chứa hai trường
 - Khóa: chứa khóa sắp xếp
 - Link: Con trỏ ghi địa chỉ của bản ghi đối tượng dữ liệu tương ứng
 - Thứ tự các bản ghi trong bảng khóa cho phép xác định thứ tự của các bản ghi dữ liệu

Bài toán Sắp xếp

- Trong chương này, bài toán sắp xếp được đơn giản hóa dưới dạng như sau
 - ullet Đầu vào: Một dãy các số nguyên $a_1,\,a_2,\,...,\,a_n$
 - Đầu ra : Một hoán vị của dãy số đã cho trong đó các giá trị được sắp xếp theo chiều tăng dần

Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

Ba phương pháp sắp xếp cơ bản

- 1. Sắp xếp kiểu lựa chọn (Selection Sort)
- 2. Sắp xếp kiểu thêm dần (Insertion Sort)
- Sắp xếp kiểu đổi chỗ Sắp xếp kiểu nổi bọt (Buble Sort)

Sắp xếp kiểu lựa chọn – Selection Sort

- Ý tưởng:
 - Tại mỗi lượt, chọn phần tử nhỏ nhất trong số các phần tử chưa được sắp. Đưa phần tử được chọn vào vị trí đúng bằng phép đổi chỗ.
 - Sau lượt thứ i (i = 1..n-1), dãy cần sắp coi như được chia thành 2 phần
 - Phần đã sắp: từ vị trí 1 đến i
 - Phần chưa sắp: từ vị trí i +1 đến n

Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

Sắp xếp kiểu lựa chọn

- Ví dụ: Sắp xếp dãy sau theo thứ tự tăng dần:

• A = {12, 5, 3, 10, 18, 4, 9, 16}

		Lượt 1	Lượt 2	Lượt 3	Lượt 4	Lượt 5	Lượt 6	Lượt 7
	12	3	3	3	3	3	3	3
	5	5	4	4	4	4	4	4
	3	12	12	5	5	5	5	5
	10	10	10	10	9	9	9	9
	18	18	18	18	18	10	10	10
	4	4	5	12	12	12	12	12
	9	9	9	9	10	18	18	16
	16	16	16	16	16	16	16	18
ľ	'	'		1	1	Đỗ Bích l	n Diên - Khoa	CNTT '

Sắp xếp kiểu lựa chọn

```
Procedure SELECTION-SORT(A,n)

1. for i = 1 to n-1 do begin

2. {Duyệt từ đinh}
min = i;

3. {Chọn phần tử nhỏ nhất}
for j = i+1 to n do
if A[j] < A[min] then
min = j;

4. {Đổi chổ phần tử i và phần tử nhỏ nhất}
T = A[i]; A[i] = A[min]; A[min] = T;
end;
End.

Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT
```

Sắp xếp kiểu lựa chọn

- Thời gian thực hiện thuật toán
 - Trường hợp tốt nhất:
 - Dãy ban đầu đã được sắp xếp
 - 0 phép đổi chỗ, chỉ thực hiện n(n-1)/2 phép so sánh
 - Trường hợp xấu nhất
 - n-1 phép đổi chỗ, n(n-1)/2 phép so sánh
- Độ phức tạp thời gian trung bình O(n²)

Sắp xếp kiểu thêm dần – Insertion sort

- Ý tưởng:
 - Dãy cần sắp được chia thành 2 phần: một là phần đã sắp, còn lại là phần chưa sắp
 - Tại mỗi lượt, phần tử đầu tiên trong phần chưa sắp sẽ được "thêm" vào đúng vị trí của nó trong phần đã sắp.

Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

Sắp xếp kiểu thêm dần

- Ví dụ: Sắp xếp dãy sau theo thứ tự tăng dần:
 - A = {12, 5, 3, 10, 18, 4, 9, 16}

	Lượt 1	Lượt 2	Lượt 3	Lượt 4	Lượt 5	Lượt 6	Lượt 7
12	5	3	3	3	3	3	3
5	12	5	5	5	4	4	4
3	3	12	10	10	5	5	5
10	10	10	12	12	10	9	9
18	18	18	18	18	12	10	10
4	4	4	4	4	18	12	12
9	9	9	9	9	9	18	16
16	16	16	16	16	16 Đỗ Bích	<mark>16</mark> Diệp - Khoa	18 CNTT

Sắp xếp kiểu thêm dần

```
Procedure INSERTION-SORT(A,n)

1. for i := 2 to n do begin

2. {Chọn phần tử đầu tiên của phần chưa được sắp xếp}
val := A[i];
j := i;
{Tìm vị tựi thích họp đề chèn phần tử A[i] trong phần đã sắp- chứa các phần tử từ vị trí 1 đến i-1}
while (j > 1) and (A[j-1] > val) do
begin
A[j] := A[j-1]; j := j -1;
end;

4. {Chèn phần tử A[i] vào vị trí thích hợp}
A[j] := val; end;

5. End
```

Sắp xếp kiểu thêm dần

- Sắp xếp thêm dần là tại chỗ và ổn định
- Thời gian thực hiện giải thuật
 - Trường hợp tốt nhất:
 - Dãy ban đầu đã được sắp xếp
 - 0 thực hiện phép đổi chỗ, n-1 phép so sánh
 - Trường hợp xấu nhất
 - n(n-1)/2 phép đổi chỗ và so sánh
- Độ phức tạp thời gian trung bình O(n²)

Š	5		2					
Sắp xếp kiểu nổi bọt								
		– Ví dụ • A	= {12, 5,	3, 10, 18	3, 4, 9, 16	i}		
		Lượt 1	Lượt 2	Lượt 3	Lượt 4	Lượt 5	Lượt 6	Lượt 7
	12	3	3	3	3	3	3	3
	5	12	4	4	4	4	4	4
	3	5	12	5	5	5	5	5
	10	4	5	12	9	9	9	9
	18	10	9	9	12	10	10	10
	4	18	10	10	10	12	12	12
	9	9	18	16	16	16	16	16
	16	16	16	18	18	18	18	18
		'	'	'	'	Đỗ Bích	Diệp - Kho	a CNTT

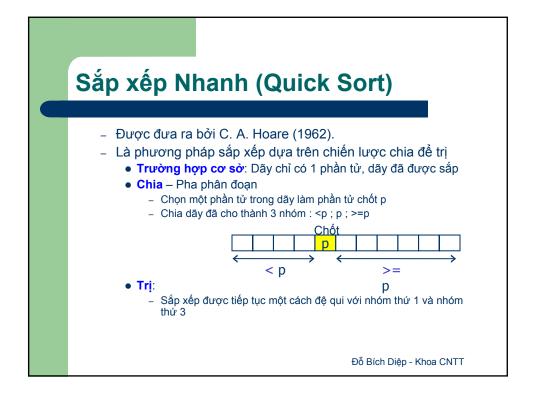
Sắp xếp kiểu nổi bọt • Ý tưởng: - Dãy cần sắp được chia thành 2 phần: một là phần đã sắp, còn lại là phần chưa sắp - Thông qua phép đổi chỗ, tại mỗi lượt phần tử nhỏ nhất trong phần chưa được sắp sẽ được "đẩy dần" lên trước và cuối cùng nhập vào phần được sắp.

Sắp xếp kiểu nổi bọt

Sắp xếp kiểu nổi bọt

- Thời gian thực hiện giải thuật
 - Trường hợp tốt nhất:
 - Dãy ban đầu đã được sắp xếp
 - 0 thực hiện phép đổi chỗ, n(n-1)/2 phép so sánh
 - Trường hợp xấu nhất
 - n(n-1)/2 phép đổi chỗ và so sánh
- Độ phức tạp thời gian trung bình O(n²)

Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

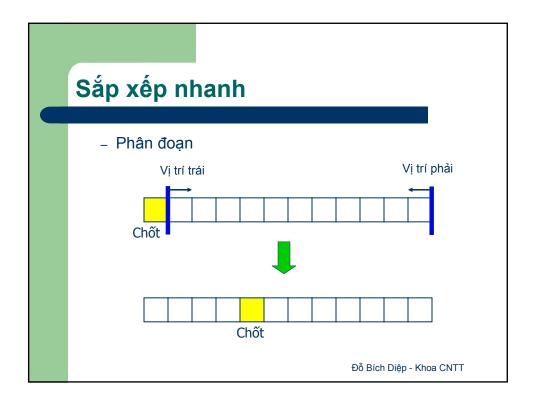
Sắp xếp nhanh

- Pha phân đoạn Partition
 - Hàm Partition thực hiện chia dãy đầu vào A[left..right] thành 2 đoạn
 - A[left, p-1] gồm các phần tử nhỏ hơn hoặc bằng A[p]
 - A[p+1, right] gồm các phần tử lớn hơn hoặc bằng A[p]
 - Gồm hai công đoạn chính
 - Lựa chọn chốt
 - Thực hiện Phân đoạn

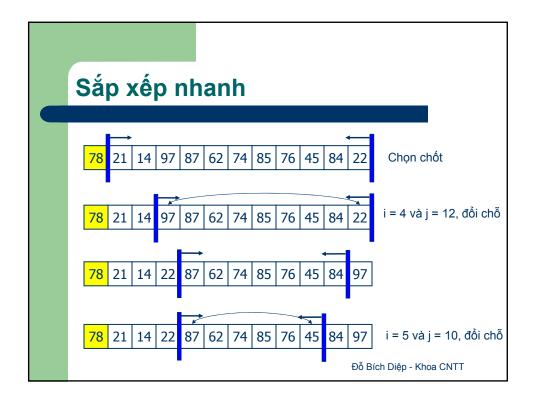
Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

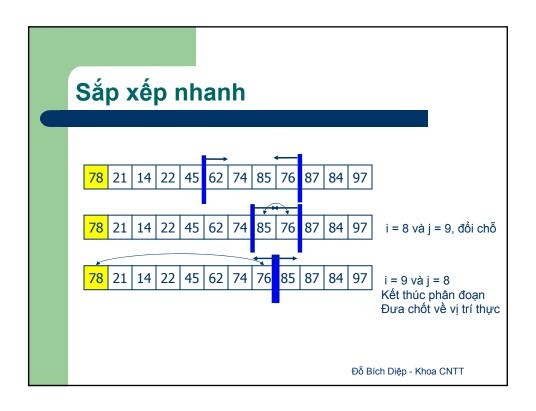
Sắp xếp nhanh

- Lựa chọn chốt
 - Chọn chốt là phần tử đứng đầu hoặc cuối danh sách
 - Chọn phần tử đứng giữa danh sách làm chốt
 - Chọn phần tử trung vị trong 3 phần tử đứng đầu, đứng giữa và đứng cuối danh sách
 - Chọn phần tử ngẫu nhiên

Sắp xếp nhanh Function PARTITION-LEFT(A, left, right) {A là mảng cần sắp, left là chỉ số của phần tử đầu , right là chỉ số của phần tử cuối. Phần tử chốt là phần tử ở đầu danh sách} 1. i:=left + 1; j := right; pivot = left // i là khởi đầu của vị trí trái, j là khởi đầu của vị trí phải 2. { Tiến hành duyệt, so sánh, đổi chỗ để hình thành phân đoạn} while (i <= j) do begin while (A[i] < A[pivot]) do j:= j-1; while (A[j] > A[pivot]) do j:= j-1; if i < j then begin A[i] <-> A[j]; i := i+1; j := j-1; end end 3. {Đưa chốt về vị trí thực giữa 2 phân đoạn, lưu vị trí thực của phần tử chốt} k:= j; A[pivot] <-> A[j]; 4. Return k

Sắp xếp nhanh

Function PARTITION-MID(A, left, right)

{A là mảng cần sắp, left là chỉ số của phần tử đầu , right là chỉ số của phần tử cuối. Phần tử chốt là phần tử ở đầu danh sách}

```
1. i:=left ; j := right; pivot = [(left + right ) /2 ] 
{pivot là số nguyên \geq= (left+right)/2}
```

2. repeat

```
\label{eq:while and a constraint of the constraint} while (A[i] < A[pivot]) do j := j-1; \\ while (A[j] > A[pivot]) do j := j-1; \\ if i <= j then begin A[i] <-> A[j]; i := i+1; j := j-1; end \\ until i > j
```

4. Return j

Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

Đánh giá giải thuật Sắp xếp nhanh

- Sắp xếp nhanh là tại chỗ nhưng không ổn định
- Thời gian thực hiện giải thuật
 - Trường hợp tổng quát
 - T(0) = T(1) = c
 - Pha phân đoạn được thực hiện bằng việc duyệt danh sách ban đầu 1 lần → Thời gian thực hiện là O(n)
 - Trong giải thuật xuất hiện 2 lời gọi đệ qui: Giả sử sau khi phân đoạn, phần tử chốt ở vị trí p thì

```
T(n) = T(p-1) + T(n-p) + O(n) + O(1)
```

Đánh giá giải thuật Sắp xếp nhanh

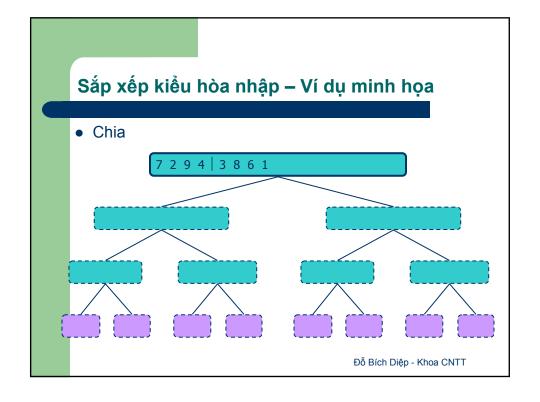
- Trường hợp xấu nhất:
 - Công thức đệ qui: T(n) = T(n-1) + O(n) + O(1)
 - Độ phức tạp của giải thuật sắp xếp nhanh là O(n²) khi A vốn đã được sắp và chốt được chọn là nút nhỏ nhất
- Trường hợp hoàn hảo:
 - Phân đoạn cân bằng T(n) = 2 T(n/2) + n
 - Độ phức tạp trung bình của giải thuật là O(nlog₂n)

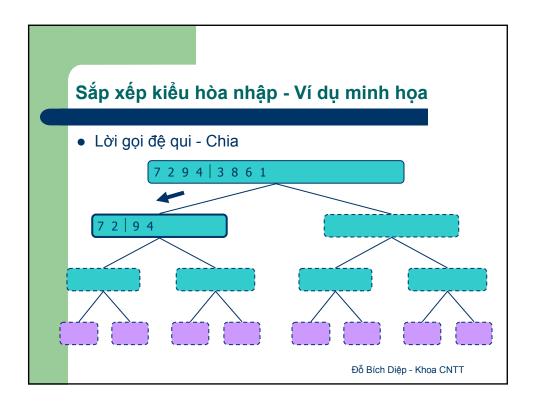
Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

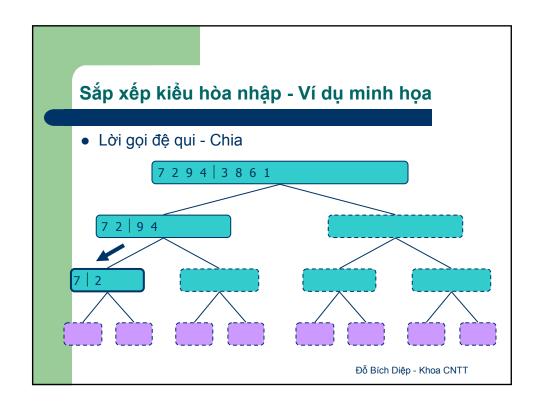
Sắp xếp kiểu hòa nhập

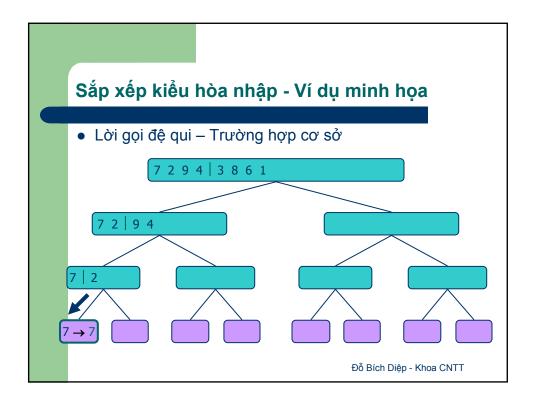
- Tương tự như sắp xếp nhanh dựa vào cơ chế chia để trị để thực hiện sắp xếp.
- Bao gồm 3 bước
 - Chia: Phân chia dãy cần được sắp S gồm n phần tử thành 2 dãy con với số phần tử là n/2 S₁ và S₂
 - Tri: Lần lượt sắp xếp hai dãy con $\rm S_1$ và $\rm S_2$ bằng sắp xếp kiểu hòa nhập
 - Tổ hợp: Nhập 2 dãy con đã được sắp ${\bf S}_1\,$ và ${\bf S}_2\,$ thành một dãy duy nhất

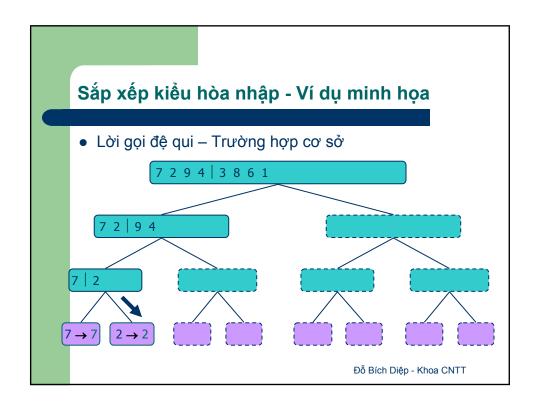
Sắp xếp kiểu hòa nhập Algorithm MERGE-SORT(S, n) {S là dãy cần được sắp xếp, n là số phần tử trong dãy} 1. if (n< 2) then return S; 2. {Chia: Tạo dãy S1 chứa n div 2 phần tử đầu tiên của S, Tạo dãy S2 chứa các phần tử còn lại trong S sau khi đã lấy ra các phần tử trong S1} (S1, S2) = PARTITION(S, n div 2) 3. {Lặp} 1. MERGE-SORT(S1, (n div 2)); 2. MERGE-SORT(S2, (n- (n div 2)); 4. {Trị- Hòa nhập hai dãy được sắp } MERGE(S1,S2,S); 5. Return S;

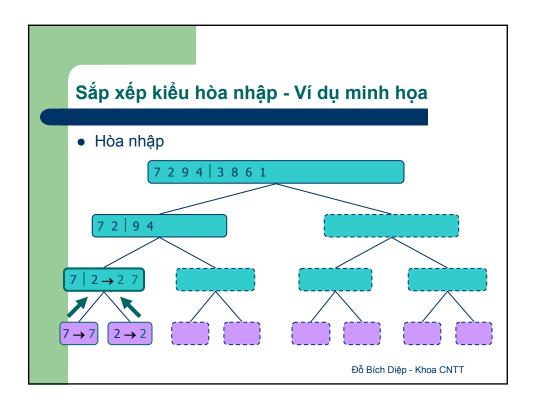

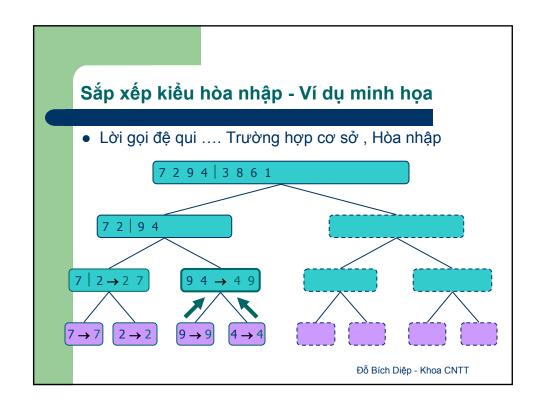

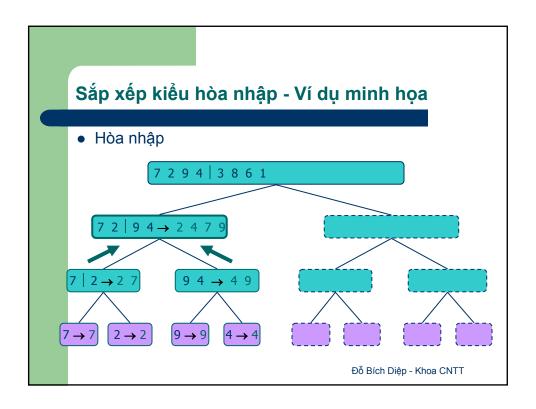

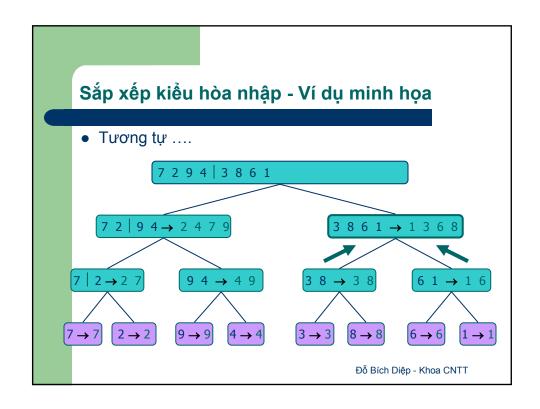

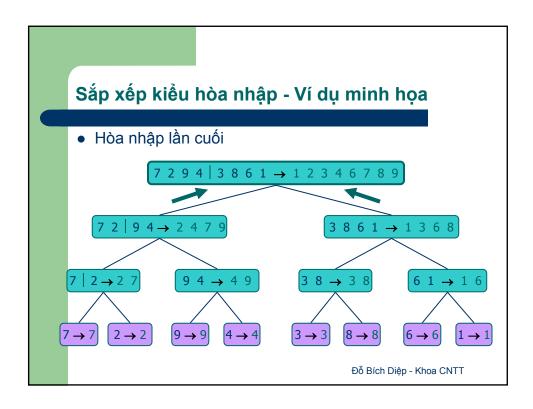

• Giải thuật: Hòa nhập hai dãy đã được sắp xếp Procedure MERGE(A, B, C) {A, B là hai dây dã sắp với số phần tử lần lượt là sizea và sizeb, C là dãy hợp nhất của A và B} 1. i:= 1; j:=1; k:=1; {khởi tạo các chỉ số trên 3 dãy A,B,C} 2. { Tiến hành duyệt A và B, duyệt song song hai dãy cho đến khi một trong hai dãy kết thúc } while (i<=sizea and j <= sizeb) do if A[i] < B[j] then begin C[k] := A[i]; i := i+1; k:= k+1; end; else begin C[k] := B[j] ; j := j+1; k:= k+1; end; end;

Sắp xếp kiểu hòa nhập

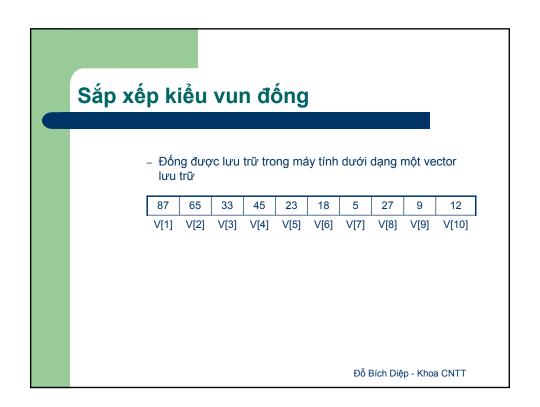
- 3. { Nếu dãy A hết }
 - if $i > sizea \{d\tilde{a}y \land d\tilde{a} \land h\hat{e}t\}$ then for t := 0 to sizeb t do C[k+t] := B[j+t];
- 4. **else** { $d\tilde{a}y B h\hat{e}t$ } **for** t := 0 **to** sizea t **do** C[k+t] := A[i+t];
- 5. return.

Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

Sắp xếp kiểu hòa nhập

- Thời gian thực hiện giải thuật
 - T(n) = 2 T(n/2) + n
- Độ phức tạp trong tình huống xấu nhất và trung bình là O(n log₂n)

Sắp xếp kiểu vun đống - Cấu trúc Đống - Đống là một cây nhị phân có hai tính chất • Là cây nhị phân hoàn chỉnh • Có thứ tự : mỗi nút được gắn với một giá trị số tự nhiên, sao cho giá trị của nút cha bao giờ cũng lớn hơn giá trị của nút con (Max Heap)

- Phép tạo đống
 - Dãy số cần sắp được coi là dãy các phần tử của một cây nhị phân hoàn chỉnh được lưu trữ kế tiếp
 - Dãy số A: {31, 54, 21, 11, 79, 47, 28, 87, 69, 65, 51}
 - Vector luu trữ

Ī	31	54	21	11	79	47	28	87	69	65	51
I	V[1]	V[2]	V[3]	V[4]	V[5]	V[6]	V[7]	V[8]	V[9]	V[10]	V[11]

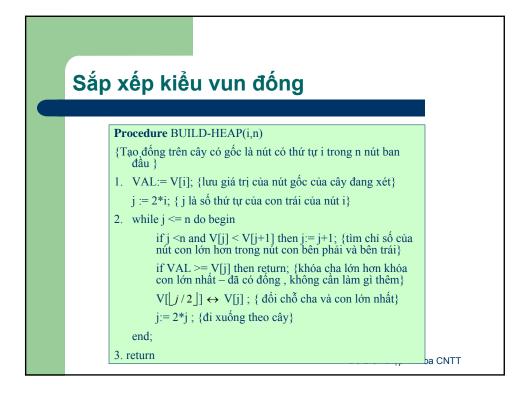
Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

Sắp xếp kiểu vun đống • Cây nhị phân hoàn chỉnh tương ứng 1 31 2 54 3 21 8 87 9 69 10 65 11 51 Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

- Hai thao tác cần thực hiện
 - Khôi phục tính chất đống của một nhánh cây có gốc là nút thứ i và hai con đã là đống
 - Xây dựng đống tương đương với một cây nhị phân hoàn chỉnh chưa phải là đống
 - Với lần lượt các cây con có gốc từ [n/2] xuống đến 1, khôi phục tính chất đống với các cây đó

Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

Sắp xếp kiểu vun đống Thực hiện phép xử lý với cây nhị phân nút gốc có thứ tụ 2 8 11 9 69 10 65 11 51 Khôi phục tính chất đống cho một cây con bất kỳ Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

- Xây dựng đống với một cây gồm n nút

for i:= $\lfloor n/2 \rfloor$ down to 1 do call BUILD-HEAP(i,n);

- Sắp xếp kiểu vun đông: Chia làm 2 giai đoạn
 - Giai đoạn tạo đồng ban đầu
 - Giai đoạn sắp xếp (Thực hiện n-1 lần với dãy gồm n số)
 - Đổi chỗ
 - Vun đống mới cho một dãy với ít hơn 1 phần tử so với đống trước

Đỗ Bích Diệp - Khoa CNTT

Sắp xếp kiểu vun đống

- Giải thuật sắp xếp kiểu vun đống

```
\textbf{Procedure} \; \text{HEAP-SORT}(V, n)
```

```
1. {Tạo đống ban đầu}
```

for i:=|n/2| down to 1 do call BUILD-HEAP(i,n);

2. {Sắp xếp}

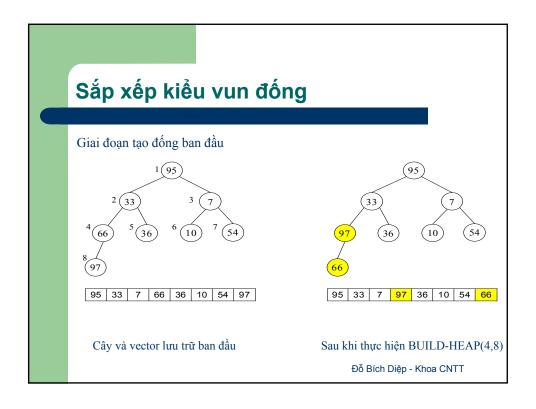
for i := n-1 down to 1 do begin

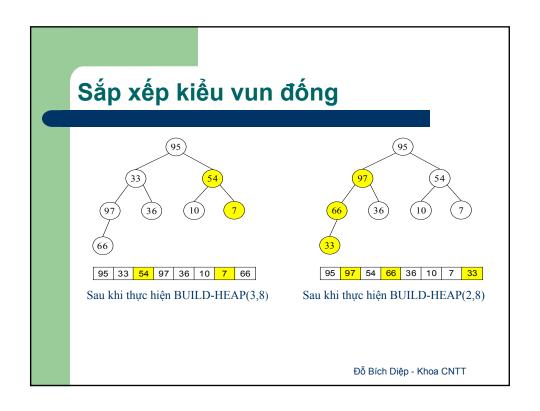
 $V[1] \leftrightarrow V[i+1];$

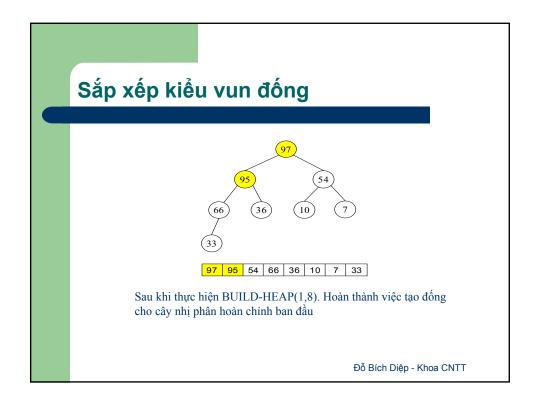
call BUILD-HEAP(1,i)

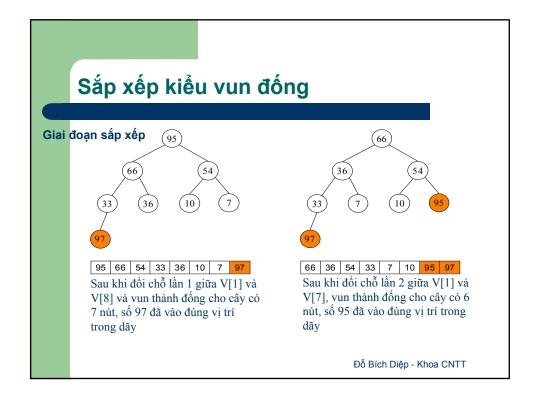
end;

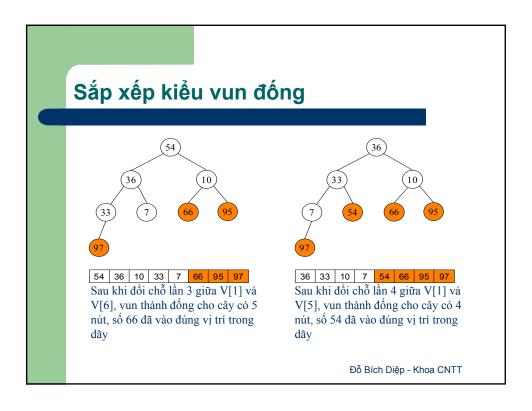
3. return.

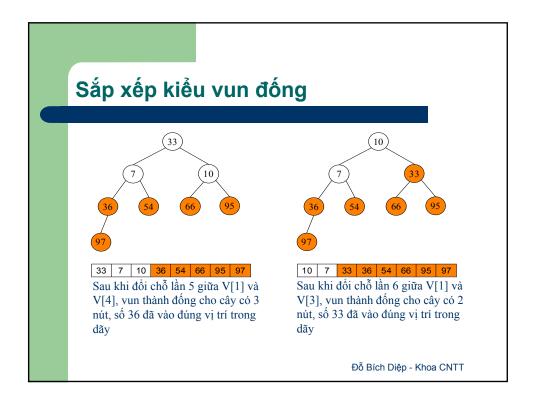

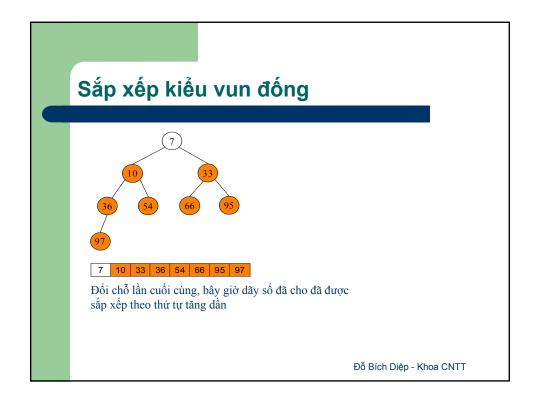

- Nhận xét, đánh giá giải thuật Sắp xếp kiểu vun đồng
 - Thời gian thực hiện trung bình T_{th}(n) = O(nlog₂n)
 - Thời gian thực hiện trong trường hợp xấu nhất
 - Ở giai đoạn 1 có $\lfloor n/2 \rfloor$ lần gọi thủ tục BUILD-HEAP(i,n)
 - Ở giai đoạn 2 có n-1 lần gọi thực hiện thủ tục đó
 - THủ tục BUILD-HEAP được thực hiện trên một cây nhị phân hoàn chỉnh tối đa có n nút tức là có chiều cao $h = \log_2 n$, vậy thì số lượng phép so sánh cũng chỉ xấp xỉ $\log_2 n$. Vậy thời gian thực hiện BUILD-HEAP là $O(\log_2 n)$
 - Thời gian thực hiện HEAP-SORT trong trường hợp xấu nhất: $T_x(n) = 3n/2* \log_2 n = O(n\log_2 n)$

Độ phức tạp của các phương pháp sắp xếp

Thuật giải	Average Case	Worst Case			
Lựa chọn	O(n²)	O(n²)			
Thêm dần	O(n²)	O(n²)			
Đổi chổ	O(n²)	O(n²)			
Vun đống	O(nlogn)	O(nlogn)			
Hòa nhập	O(nlogn)	O(nlogn)			